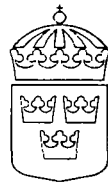

Utrikesutskottets yttrande

1991/92:UU3y

Medel för informationsinsatser om europeisk integration (kompletteringspropositionen)

1991/92
UU3y

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har med remiss 1992-05-12 berett utrikesutskottet tillfälle att yttra sig över bilaga I:2 i proposition 1991/92:150 vad gäller medel för informationsinsatser om europeisk integration med följdmotionerna 1991/92:K23, K24, K25, K26 och K27 samt de i ärendet under allmänna motionstiden väckta motionerna 1991/92: K210, K211, K216, K226, U504, U517, U545, A280, A435 och A807.

Propositionen

I proposition 1991/92:150 föreslår regeringen att medel motsvarande 100 milj.kr. skall utgå under de närmaste två budgetåren dels till regeringskansliets information, dels till sådan verksamhet i enskilda organisationers regi.

Under budgetåret 1992/93 är enligt regeringens förslag bidrag för informationsspridning utanför regeringskansliet främst tänkta att utgå till folkbildningsverksamhet, i första hand studieförbunden, men även andra organisationer bör kunna beviljas bidrag för allsidiga seriösa informations- och utbildningsprojekt som behandlar den europeiska integrationsprocessen, EES-avtalet, EG — dess institutioner och verksamhet, samt Sveriges medlemskapsansökan. En särskild delegation med ställningen av myndighet inom regeringskansliet föreslås inrättas för utdelning av bidragen.

Regeringen avser att återkomma i budgetpropositionen för 1993/94 med förslag dels att riksdagen ställer ytterligare 50 milj.kr. till förfogande för informationsinsatser, dels om hur informationsspridningen fram till den i regeringsförklaringen aviserade folkomröstningen bör ske. Enligt regeringen bör medel då kunna ställas till förfogande för de organisationer som önskar bedriva kampanj för eller emot ett svenskt EG-medlemskap.

I ett flertal motioner från allmänna motionstiden föreslås informationsinsatser inför en kommande folkomröstning beträffande Sveriges medlemskap i EG.

I motion K210 (s) och U504 (s), yrkande 21, betonas vikten av att betydande resurser avsätts för breda informations-, studie- och kampanjinsatser bl.a. genom folkbildningsorganisationerna, fackliga organisationer och andra folkrörelser. Genom att studieförbunden engageras garanteras enligt motionärerna en allsidig behandling av frågan. I yrkande 22 i motion U504 (s) föreslås att regeringen skall återkomma till riksdagen med förslag till fördelning av informationsmedlen.

I motion K226 (c) föreslås en informationskampanj inför folkomröstningen med utnyttjande av massmedias genomslagskraft på sätt och i en omfattning som motsvarar uppläggningsen inför högertrafikomläggningen 1967. Också i motion A280 (c) framhålls att den nödvändiga informations- och utbildningsverksamheten kommer att kräva en informationskampanj av betydligt högre dignitet än t.ex. tidigare högertrafikkampanj och kärnkraftsomröstning, och att extra resurser därför erfordras.

I motion U517 (s) understryks betydelsen av att det inför folkomröstningen framställs ett objektivet informationsmaterial där för- och nackdelar med medlemskap blir tydligt. Det är enligt motionärerna angeläget att tillräckligt med tid ges för utformning av innebörden av alternativen samt att folkomröstningen kan genomföras på likvärdiga villkor för de två alternativen. Av särskild betydelse blir enligt motionären att informera om och redovisa reella, konkreta ekonomiska för- resp. nackdelar genom ett EG-medlemskap resp. endast ett EES-avtal.

I flera motioner framhålls vikten av att resurser avsätts till information om konsekvenserna för kvinnorna av ett EG-medlemskap. I yrkande 4 i motion U545 (s) konstateras att många kvinnor nu studerar EG-frågan. Fler kommer att göra det före folkomröstningen. Det finns enligt motionärerna ett otvetydigt behov för kvinnor att fördjupa sina kunskaper om vad en EG-an slutning kan komma att innebära just för kvinnorna. Mot den bakgrunden är det synnerligen angeläget att avsätta resurser för detta ändamål.

Ett motsvarande förslag med särskild tonvikt på informationsresurser till kvinnor i glesbygd lämnas i yrkande 12 i motion A435 (s). Enligt yrkande 3 i motion A807 (fp) behövs än mer resurser för att tillräckligt många kvinnor skall nås innan folkomröstningen om ett EG-medlemskap skall äga rum. Inte minst behöver informationen förstärkas när det gäller visionen bakom Europasamarbetet. Den nuvarande bilden av EG i Sverige är enligt motionärerna framför allt att det är ekonomin som är den enda drivkraften. EG-medborgarnas engagerade samarbete för ett fredligt och demokratiskt Europa kommer ständigt i skymundan. Medel för information till kvinnoorganisationerna bör därför också i fortsättningen finnas tillgängliga.

I två motioner understryks betydelsen av att informationen om den europeiska integrationen blir allsidig. Enligt motion K211 (c) måste

grupper som bildats för EG-frågan kunna få tillräckliga resurser för sin organisation och sina projekt fram till folkomröstningskampanjen. Motsvarande förslag framförs i yrkande 1 i motion K216 (v).

De motionsförslag som lagts i anledning av propositionen gäller dels konsekvensanalys av alternativ till EG-medlemskap, dels informationsmedlens utnyttjande.

I yrkande 1 i motion K24 (c) samt i motion K26 (c) föreslås att regeringen skall låta utreda konsekvenserna i form av möjligheter och problem av alternativ till ett EG-medlemskap. I motion K26 gäller det även konsekvenserna av ett alternativ till EES-avtalet. Gemensamt för båda motionerna är att de önskar lyfta fram det alternativ som utgörs av en utveckling av Sveriges bilaterala relationer till EG. Utredningen bör enligt motionären i K26 vara allsidigt och parlamentariskt sammansatt.

I övrigt gäller motionsförslagen i anledning av propositionen frågan hur de av regeringen föreslagna medlen till stöd för informationsinsatser skall användas.

I yrkande 1 i motion K23 (v) föreslås att alla studieförbund och organisationer som vill delta i den offentliga debatten om Europa skall kunna få bidrag. De av regeringen redovisade kriterierna anser motionärerna alltför snäva och villkorade. I yrkande 2 i samma motion föreslås att regeringens egna informationsinsatser ej skall finansieras över det föreslagna nya anslaget E 7. Medel för informationsinsatser om europeisk integration med hänsyn till att regeringen har tillräckligt med informationsresurser på andra håll.

Motionärerna i motion K23 (v) invänder också mot regeringens förslag att först till budgetåret 1993/94 föreslå medel till stöd för opinionsbildning inför folkomröstningen om ett svenskt medlemskap i EG. I yrkande 3 föreslås att organisationer som bildats för att bedriva opinionsarbete i EG-frågorna skall ha rätt att erhålla bidrag från de föreslagna medlen över anslaget E 7.

I yrkande 2 i motion K24 (c) föreslås att den övervägande delen av de föreslagna informationsmedlen bör utgå till kritisk EG-information. I motion K25 (s) föreslås att 40 av föreslagna 50 milj.kr. skall kanaliseras till studieförbund och andra organisationer via Folkbildningsrådet. Detta råd bör enligt motionärerna kunna fylla den funktion som av regeringen föreslås fyllas av en särskild delegation inom regeringskansliet.

I motion K27 (kds) föreslås i yrkande 1 att den av regeringen föreslagna informationen skall kompletteras med kontinuerlig, lättillgänglig och allsidig information från utrikesdepartementet till Sveriges alla hushåll. Ett särskilt anpassat material bör även utarbetas för gymnasieskolans elever.

I yrkande 2 i samma motion föreslås att de politiska partierna också skall kunna få bidrag från det aktuella anslaget för kunskapsinhämtande, utbildning och utåtriktad information.

Utskottet vill i anledning härav anföra följande.

Utskottet

Utskottet har i ett flertal betänkanden understrukit angelägenheten av att regeringen framlägger förslag om insatser till stöd för en allsidig Europainformation (1990/91:UU8, 1990/91:UU14, 1990/91:UU21). Utskottet välkomnar att regeringen med hänvisning till utrikesutskottets betänkande 1991/92:UU8 i proposition 1991/92:150 föreslår medel motsvarande totalt 100 milj.kr. för informationsinsatser om europeisk integration, av vilka 50 milj.kr. föreslås anvisas för budgetåret 1992/93.

I det av regeringen åberopade betänkandet framhöll utskottet bl.a. nödvändigheten av ytterligare informationsinsatser i syfte att främja en allsidig belysning av och diskussion om Sveriges Europasamarbete och förutsatte att regeringen skulle inkomma med förslag med denna innebörd.

Utskottet vill understryka att behovet av en bred information om de pågående integrationsprocesserna i Europa ytterligare vuxit i takt med den snabba utvecklingen under det senaste året. Utskottet finner att den av regeringen föreslagna uppläggningsen av insatserna väl svarar mot detta intresse. Genom förslaget tillgodoses enligt utskottets uppfattning även flera av de motioner som väckts i frågan under allmänna motionstiden i år. Det gäller K210 (s) samt yrkande 21 i motion U504 (s), i vilka vikten av en bred och allsidig information med utnyttjande av folkbildningsorganisationernas, i synnerhet studieförbundens, samt de fackliga organisationernas och andra folkrörelsernas roll betonas.

Det finns enligt utskottets mening också anledning att särskilt beakta intresset av att informationsinsatserna belyser effekterna av den europeiska integrationen på kvinnornas situation i Sverige. Motionärerna avser i de ovan refererade förslagen i första hand effekterna i detta avseende av ett medlemskap, men även eventuella effekter av EES-avtalet bör uppmärksammas.

Det är naturligt att en betydande del av de informationsinsatser som regeringen själv genomför under nästkommande budgetår avser EES-avtalets betydelse för Sverige. Det gäller särskilt under det budgetår under vilket avtalet träder i kraft. Det rör sig om det mest omfattande internationella avtal som vårt land ingått någonsin med konsekvenser på en rad samhällsområden.

Utskottet välkomnar samtidigt regeringens i propositionen redovisade avsikt att i budgetpropositionen för 1993/94 återkomma med förslag dels om ytterligare 50 milj.kr. för fortsatta insatser av den nu föreslagna karaktären, dels om former för informationsspridning inför den aviserade folkomröstningen. Det är enligt utskottets uppfattning naturligt att en större del av medlen under budgetåret 1993/94 ägnas åt att belysa effekterna av ett svenskt medlemskap i EG. Utskottet delar också regeringens uppfattning att medel då bör kunna ställas till förfogande för de organisationer som önskar bedriva kampanj för eller emot ett svenskt EG-medlemskap. Även i detta senare sammanhang bör kvinnornas situation uppmärksammas.

Därmed bör enligt utskottets mening förslagen i motion K226 (c), yrkande 4 i motion U545 (s), yrkande 12 i motion A435 (s), yrkande 3 i motion A807 (fp), motion K211 (c) samt yrkande 1 i motion K216 (v) kunna tillgodoses.

Utskottet vill understryka den folkbildningsinriktade karaktären av de informationsinsatser som det nu aktuella förslaget om 50 milj.kr. för nästkommande budgetår är avsett att stödja. Utskottet vill dock framhålla vikten av att såväl för- som nackdelar av ett svenskt medlemskap liksom olika alternativ blir belysta.

Vad gäller den föreslagna beredningsordningen, kriterier för stöd till informationsinsatser och dessas inriktning har utskottet ingen erinran mot regeringens förslag. Med hänsyn till den centrala ställning som Folkbildningsrådet har på folkbildningens område finner utskottet det rimligt att viss del av de föreslagna medlen kanaliseras via detta råd.

Därmed anser utskottet att yrkande 2 i motion U517 (s) bör besvaras. Yrkandena 1, 2 och 3 i motion K23 (v), yrkande 2 i motion K24 (c), motion K25 (s), yrkande 2 i motion K27 (kds) samt yrkande 22 i motion U504 (s) bör avstyrkas.

Förslaget i yrkande 1 i motion K27 (kds) om information till hushåll och till gymnasieskolan bör enligt utskottets mening kunna tillgodoses genom regeringens egna informationsinsatser via utrikesdepartementet.

Utskottet har i detta yttrande behandlat förslag beträffande användningen av det nya anslaget E 7. Medel för informationsinsatser om europeisk integration. I yrkande 1 i motion K24 (c) samt i motion K26 (c) framläggs förslag som syftar till utredning av alternativ till de handlingslinjer regering och riksdag valt, vilket enligt utskottets mening gäller något annat än samhällsinformation om den europeiska integrationen.

Utskottet utgår ifrån att regeringen även fortsättningsvis utreder skilda aspekter på Sveriges deltagande i de europeiska integrationsprocesserna. En konsekvensutredning av det slag som föreslås i motionerna kan vara ett sätt att genomföra detta utredningsarbete. Utskottet anser dock att ett sådant arbete ej skall finansieras över anslaget för informationsinsatser.

Därmed anser utskottet att yrkande 1 i motion K24 (c) samt motion K26 (c) bör besvaras.

Stockholm den 19 maj 1992

På utrikesutskottets vägnar

Pierre Schori

I beslutet har deltagit: Pierre Schori (s), Pär Granstedt (c), Karl-Erik Svartberg (s), Inger Koch (m), Nils T Svensson (s), Margareta Viklund

(kds), Lars Moquist (nyd), Karl-Göran Biörsmark (fp), Berndt Ekholm (s), Peeter Luksep (m), Håkan Holmberg (fp), Hans Göran Franck (s), Bertil Persson (m), Sonia Karlsson (s) och Stig Alemyr (s).

1991/92:UU3y

Från Vänsterpartiet, som inte företräds av någon ordinarie ledamot i utskottet, har suppleanten Bertil Måbrink (v) närvarit vid den slutliga behandlingen av ärendet.

Meningsyttring av suppleant

Meningsyttring får avges av suppleant från Vänsterpartiet, eftersom partiet inte företräds av ordinarie ledamot i utskottet.

Bertil Måbrink (v) anför:

Jag delar inte utskottets värdering att den av regeringen föreslagna uppläggningsen av insatserna för information om europeisk integration skulle svara mot allmänhetens intresse för allsidig information. Jag har invändningar på fyra punkter.

För det första skall regeringen inte få använda denna del — hur mycket talar den inte om — av anslaget för sin information. Medel för detta avsattes i årets budget, bl.a. för att utveckla Kommerskollegium till ett "Europa-informationscentrum".

För det andra vill utskottsmajoriteten att en betydande del av anslaget för 1992/93 skall avse information om EES-avtalets betydelse för Sverige. Även detta ingick i regeringens budget i januari. Förslaget innebär att medlen för information om EG/EU kraftigt beskärs, trots att det just under den berörda perioden finns ett starkt intresse för sådan information. Det är då, som folkbildningsförbunden och andra organisationer måste veta vilka anslag de kan räkna med för att kunna planera sin verksamhet.

För det tredje vill utskottsmajoriteten att riksdagen först budgetåret 1993/94 skall anslå medel för organisationer som önskar bedriva kampanj för eller emot ett svenskt EG/EU-medlemskap. Det betyder att Nej till EG och liknande organisationer, dvs. de som arbetar med de knappaste ekonomiska resurserna, skall diskrimineras.

För det fjärde har utskottsmajoriteten inga invändningar mot den beredningsordning och de kriterier för stöd som regeringen föreslagit, trots att det kommer att innebära en hård styrning av organisationernas opinionsarbete från en myndighet.

Mot denna bakgrund yrkar jag bifall till motion K23 (v).